

Raadsvoorstel

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp Cultuur Manifest!
rp

raadsnummer 2004 63
bijlage(n) 1
datum collegevergadering 13 april 2004
registratienummer 04-8614
afdeling BLECU
steller F.J.M.H.St. Beliën
doorkiesnummer 077-359 62 57
commissie ETC (11-5-2004)

Cultuurbeleid Venlo

Beleidskader 2004-2005

Inleiding

In de loop van 2003 hebben wij een interactief beleidsproces gevoerd om in een dialoog tussen gemeente, culturele instellingen, bedrijfsleven, betrokken burgers en kunstenaars te komen tot een nieuwe cultuurvisie voor onze stad. Het beleidsproces heeft geresulteerd in het document Cultuur Manifest! Cultuur Manifest! is uitvoerig besproken op de slotconferentie Cultuur van 25 november 2003. Daarna is het document formeel aangeboden aan het gemeentebestuur. Op 22 januari 2004 is Cultuur Manifest! besproken in de raadscommissie. Het stond geagendeerd voor de vergadering van uw raad op 11 februari 2004, maar is daarvan afgevoerd voor een tweede bespreking in de raadcommissie. Mede op basis van de uitkomsten van de slotconferentie en de bespreking in de raadscommissie, stellen wij u thans voor op basis van de onderliggende notitie het kader voor ons stedelijke cultuurbeleid definitief vast te stellen.

Standpuntbepaling Cultuur Manifest!

Cultuur Manifest! bevat een sterkte/zwakte analyse van het huidige culturele leven in onze stad. Op basis van deze analyse is een visie neergelegd die er in essentie op neerkomt dat onze stad toe is aan kwaliteitsslag in de cultuursector. Een kwaliteitsslag die er in moet voorzien dat er accenten worden gelegd op thema's die kenmerkend en kansrijk zijn voor onze stad, er een groter publiek wordt bereikt met de culturele middelen die ons ter beschikking staan en er meer samenhang wordt gebracht in de veelheid aan activiteiten en instellingen van ons culturele bestel. Wij onderschrijven de analyse en de visie zoals die zijn verwoord in Cultuur Manifest!

Op basis van de analyse, de visie, de belangrijkste sociale, economische en ruimtelijke ontwikkelingen in de stad en de opvattingen en ideeën die op verschillende momenten en bijeenkomsten in het proces naar voren zijn gebracht, worden in Cultuur Manifest! een aantal concrete lijnen voor de toekomst getrokken. Deze beleidslijnen vatten wij als volgt samen:

- Culturele Infrastructuur: stoppen met ad hoc beslissingen ten aanzien huisvestingskwesities; insteken op strategische planontwikkeling in relatie tot grootschalige stadsontwikkelingsprojecten; waar mogelijk en zinvol clustering van voorzieningen; culturele instellingen met een nadrukkelijke publieksfunctie huisvesten in het hart van de stad.
- Samenhang en Verbindingen: grote culturele voorzieningen knooppunt, trekker, initiator laten zijn van het werkveld waarin zij actief zijn; thematische uitdagingen benoemen waaraan instellingsoverstijgend kan worden gewerkt.
- Cultuurbereik: verhogen van publieks- en gebruikersaantallen; specifiek accent op jeugd en jongeren; ontwikkelen gezamenlijk PR- en marketing offensief.
- Versterken kunstproductie: ruimte en faciliteiten bieden aan lokale kunstenaars (ateliers; tijdelijke mogelijkheden benutten bij stadsontwikkelingsprojecten); lokale productieklimaat versterken, in het bijzonder bij festivals en evenementen.
- Culturele Profilering op specifieke accenten: cultureel erfgoed (oa. Steijl), kunst in de openbare ruimte (o.a. museumboulevard/julianapark), verdere profilering festivals/ evenementen.

De gepresenteerde lijnen voor de toekomst worden breed onderschreven. Ook wij kunnen ons in deze lijnen vinden.

De lijnen voor de toekomst zijn in Cultuur Manifest! uitgewerkt in 6 concrete werkprogramma's:

- Haalbaarheidsonderzoek Cultiplex (herhuisvesting Perron 55, filmhuis, Theater de Garage, kunstuitleen, SKVNL/Vrije Academie);
- Culturele Dimensies Maasboulevard;
- Herpositionering Museum Van Bommel-Van Dam;
- Herpositionering SKVNL;
- Cultuurpunt Venlo;
- Subsidiekader.

Wij zijn van mening dat de werkprogramma's in Cultuur Manifest! als zodanig goed gekozen zijn. Gelet op beschikbare middelen en capaciteit en mede gelet op onderdelen van de Visie Venlo, willen wij de gekozen programma's nader toelichten en concretiseren. Bovendien willen wij prioriteiten stellen in de aanpak ervan. Ook geven wij aan hoe wij denken de werkprogramma's te financieren.

Concretisering en prioritering Werkprogramma's

Haalbaarheidsonderzoek Cultiplex

Wij willen toewerken naar een meer samenhangend huisvestingsplan voor Theater de Garage, Perron 55, Filmhuis, Kunstuitleen, Vrije Academie en de Muziekschool. Wij projecteren dit huisvestingsplan zo veel mogelijk in Q -4. Dit betekent dat wij vooralsnog geen energie willen steken in alternatieve opties zoals het Nedinscocomplex. De reden hiervoor is gelegen in de overweging dat het bij deze instellingen gaat om functies met een belangrijke publieksbereik. Wij vinden lokalisering van deze culturele functies in het hart van de stad belangrijk. Bovendien maakt een integrale benadering in een groot stadsontwikkelingsproject de realisatiekansen aanzienlijk groter. Omgekeerd is van belang op te merken dat de onderhavige culturele functies een waardevolle bijdrage leveren aan de beoogde levendigheid en sfeer van Q-4. Wij merken op dat op voorhand niet uitgegaan dient te worden van één complex, maar dat een strategische spreiding van bedoelde functies in Q-4 ook tot de

mogelijkheden behoort. Een haalbaarheidsonderzoek moet de mogelijkheden daartoe in beeld brengen.

Wij willen uitvoering geven aan een haalbaarheidsonderzoek dat niet alleen zicht biedt op definitieve huisvesting van deze cultuurfuncties, maar waarin ook voorstellen worden gepresenteerd om een aantal functies reeds op korte termijn tijdelijk te kunnen huisvesten in Q-4. In het bijzonder gaat het hierbij om de Vrije Academie, Filmhuis, Kunstuitleen.

Samenhang in huisvesting betekent ook samenhang in publieksactiviteiten en daarmee samenhang in organisatie. Wij willen daarom in een haalbaarheidsonderzoek de vraag betrekken naar een organisatorische krachtenbundeling van genoemde culturele functies. De optie tot organisatorische krachtenbundeling is mede ingegeven vanuit de constatering dat elk van de nu nog afzonderlijke instellingen te kampen heeft met beperkingen in management en bedrijfsvoering. Een haalbaarheidsonderzoek moet uitwijzen of de huidige organisatorische beperkingen kunnen worden weggenomen door krachtenbundeling.

Concreet herformuleren wij de opgave van dit werkprogramma als volgt:

- in beeld brengen welke synergie voor publiek, organisatie, faciliteiten en ruimten kan worden bereikt in geval van een samenhangende herhuisvesting van Theater de Garage, Perron 55, Filmhuis, Kunstuitleen, Vrije Academie en Muziekschool in het gebied van Q-4;
- een vertaling van de ontwikkelde visie in een concreet huisvestingsplan, voorzien van een programma van eisen en projectie in het gebied van Q-4;
- gelet op de huisvestingproblematiek nu al een start maken voor mogelijk tijdelijke huisvesting van Filmhuis, Kunstuitleen en Vrije Academie in Q4;
- een dekkingsplan voor zowel de tijdelijke huisvestingsvoorstellen als de definitieve huisvestingsvoorstellen;
- in beeld brengen hoe een organisatorische krachtenbundeling kan worden bereikt van nu nog afzonderlijke organisaties, voorzien van een concreet organisatievoorstel en globale exploitatieopzet.

Wij willen meteen starten met de uitwerking van dit werkprogramma omdat er een aantal huisvestingsproblemen zijn maar bovenal omdat het een duidelijke samenhang vertoont met de stedenbouwkundige ontwikkeling Q4. Wij zijn volop doende te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is extra subsidie te verkrijgen in het kader van IPSV om het idee van de culturele functie als drive van de economische motor in dit gebied te realiseren. Mocht dit haalbaar zijn dan willen wij € 1 miljoen in de exploitatieopzet van Q4 reserveren voor realisatie ervan. Ook het reeds gevoteerde krediet ten behoeve van het kunstencentrum ad €758.000,00 zal hiervoor kunnen worden ingezet. Vooruitlopend hierop hebben wij hieruit nu reeds €50.000,00 beschikbaar gesteld mede om te bezien of een aantal culturele functies tijdelijk in dit gebied kunnen worden gehuisvest. Mocht e.e.a. niet haalbaar blijken dan nemen wij de uitvoering van herhuisvesting van een aantal culturele instellingen in het voormalige Goltziusmuseum alsnog ter hand.

Culturele Dimensies Maasboulevard

In Cultuur Manifest! is voorgesteld om het culturele veld een concrete uitdaging te bieden door in gezamenlijkheid te werken aan een ambitieus, langlopend cultuurproject.

Wij willen met de stad deze uitdaging aangaan om in samenspraak met het Venlose culturele veld tot een prikkelend programma te komen waarvoor bij ons subsidieaanvragen kunnen

worden ingediend. Inmiddels is in Venlo een initiatief ontstaan dat concreet op dit werkprogramma inspeelt. Wij willen dit initiatief graag ondersteunen. Niet door een intendant te leveren zoals in Cultuur Manifest! is voorgesteld, maar door projectsubsidies beschikbaar te stellen. Wij hopen dat de initiatiefnemers in samenspraak met het Venlose Culturele veld komen tot een prikkelend programma. Dit werkprogramma houdt verband met de ontwikkeling van de Maasboulevard. Het dient hiermee gelijke tred te houden. In feite is de start reeds gemaakt door het initiatief van uw raad en door het particuliere initiatief. Door uw raad is hiervoor €50.000,00 bestemd uit de middelen Maasboulevard. Het moet mogelijk zijn om dit bedrag, bijvoorbeeld in het kader van het Actieplan Cultuurbereik, vergroot te krijgen.

Herpositionering Museum Van Bommel-Van Dam

In Cultuur Manifest! zijn de volgende ontwikkelingsrichtingen aangegeven:

- Hoe kan de belangstelling voor de museale activiteiten worden vergroot en welk collectionerings-, tentoonstellings- en kunsteducatiebeleid past daarbij? Op welke wijze kunnen meer jongeren worden geïnteresseerd voor het museum?
- Hoe kan Van Bommel-Van Dam zich opwerken tot een knooppunt van professionele beeldende kunst in stad en regio? Deze vraag kent twee dimensies:

Van Bommel-Van Dam als belangenbehartiger en trekker van het stedelijke beeldende kunstklimaat en kunstproductie. Venlo heeft behoefte aan een partij die zich druk maakt om de positie van haar beeldende kunstenaars, een partij die bewerkstelligt dat er voldoende atelierruimten zijn, die kunstenaars bemiddelt richting bedrijfsleven voor het uitvoeren van opdrachten, die de promotie van veelbelovende kunstenaars op zich neemt, die initiatieven ontplooit om kunstenaars al dan niet tijdelijk naar Venlo te trekken, die een podium biedt aan professionele kunstenaars in stad en regio.

Van Bommel-Van Dam als trekker van kunst in de openbare ruimte. Met het Julianapark naast de deur kan het museum zich toeleggen op grote en kleine beeldende kunstmanifestaties. En op het aanleggen van een stedelijke collectie kunst in de openbare ruimte; niet alleen in het Julianapark, maar ook op aantrekkelijke locaties in de stad, onder andere als onderdeel van stadsontwikkelingsprojecten. Op deze wijze kan beeldende kunst toegankelijk worden gemaakt voor andere en grotere publieksgroepen.

Wij vinden dat de band van het museum met de stad versterkt moet worden. Naast de museale taak moet het museum zijn expertise ook inzetten voor het beeldende kunstklimaat in onze stad. Dit kan concreet gestalte krijgen door het museum ook te belasten met kunst in de openbare ruimte. Het museum krijgt daarmee een verantwoordelijkheid om te werken aan de twee stadscollecties: de museale en de openbare. Voor de museale taak zijn er middelen opgenomen in de begroting. Voor de collectie in de openbare ruimte willen wij een percentageregeling in het leven roepen. Hieruit zullen alle kosten die ermee verband houden betaald moeten worden. Een concreet voorstel hiertoe zullen wij binnenkort aan u voorleggen. Het zou goed zijn als het museum zijn expertise ook aanwendt ten behoeve van de verbetering van de positie van de beeldende kunstenaar in onze stad. Niet door deze taak zelf op zich te nemen en uit te voeren, maar veel meer door een private organisatie hierbij te ondersteunen.

Over de positie van het museum als onderdeel van de gemeentelijke organisatie merken wij het volgende op. Wij zien het als onze gemeentelijke rol om beleidskaders te stellen en de uitvoering te faciliteren met accommodaties en subsidies. De exploitatie van culturele voorzieningen zien wij niet als een gemeentelijke taak. Wij gaan derhalve uit van een scheiding tussen beleid en uitvoering. Tegen deze achtergrond zijn wij in beginsel geen

tegenstander van verzelfstandiging van het museum en willen wij met het museum toewerken naar een relatie zoals wij die ook met de andere culturele voorzieningen onderhouden, te weten een subsidierelatie.

Van Museum Van Bommel-Van Dam vragen wij de samenwerking met andere instellingen in de stad te intensiveren, in het bijzonder die instellingen die qua werkveld en werksoort aanpalend zijn. In dit verband vraagt de samenwerking met het Limburgs Museum om nieuwe impulsen. Wij willen aangegeven krijgen hoe de samenwerking met het Limburgs Museum geïntensiveerd kan worden, zowel ten aanzien van het delen van faciliteiten als het ondernemen van gezamenlijke activiteiten.

Wij menen op deze manier ook een goede invulling te kunnen blijven geven aan onze verplichtingen die voortvloeien uit de de schenkingsovereenkomst met het echtpaar Van Bommel-Van Dam en uit de bruikleenovereenkomst met de Stichting Van Bommel-Van Dam.

Tegen de achtergrond van het voorgaande zijn wij overgegaan tot het werven van een nieuwe directeur. Zakelijke kwaliteiten en cultureel ondernemerschap staan daarbij voorop. Daarnaast zal het profiel van de nieuwe directeur afgeleid worden van de uitdagingen waar het museum voor staat. Van de nieuwe directeur zal een ondernemingsplan worden gevraagd, waarin aangegeven wordt hoe het museum zich kan ontwikkelen tegen de achtergrond van bovengenoemde uitdagingen en ontwikkelingsperspectieven. Wij verwachten in de tweede helft van dit jaar de vacature te hebben ingevuld.

Herpositionering SKVNL

Als ontwikkelingsrichtingen voor het kunsteducatieve aanbod in onze stad sluiten wij geheel aan bij het gestelde in Cultuur manifest! Concreet betekent dit:

- meer overlaten aan de particuliere markt;
- meer groepsonderwijs, minder individueel onderwijs;
- specifieke aandacht voor veelbelovende cursisten, mogelijk als vooropleiding voor kunstvakopleidingen;
- meer aandacht voor kortlopend aanbod in de vorm van werkateliers, workshops, aanbod op maat;
- betere ondersteuning van de amateurkunst in de stad;
- meer aandacht voor kunsteducatie primair in het basisonderwijs en secundair in het voortgezet onderwijs;
- verschuiving van het (basis-)aanbod naar de wijk; niet in eigen voorzieningen, maar gebruikmakend van muziek- en handvaardigheidlokalen in schoolaccommodaties;
- centrale huisvesting; inspelen op de planontwikkeling van het beoogde Cultiplex;
- (cursorische) activiteiten in beginsel kostendekkend voor wat betreft de directe kosten; gemeentelijk subsidie aanwenden voor huisvesting en overhead.

Wij achten de tijd rijp om een start te maken met een nieuwe ontwikkelingsrichting van kunstzinnige vorming. Primair gericht op Venlo. Binnen een tijdsbestek van twee jaar verwachten wij dat deze herstructurering zal zijn afgerond.

Cultuurpunt Venlo

In Cultuur Manifest! is voorgesteld om aan de bibliotheek de volgende opdracht te geven:

- te komen tot een concrete invulling van het Cultuurpunt Venlo, in samenwerking met de culturele instellingen, de lokale omroep, gedrukte pers en mogelijke commerciële partners;

- uitvoering te geven aan instellingsoverstijgende promotionele activiteiten, met bijzondere aandacht voor de jongeren;
- zorg te dragen voor het uitvoeren van marktonderzoek, te beginnen met een nulmeting in 2004;
- zorg te dragen voor strategische terugkoppeling van nieuwe marktinzichten naar de instellingen;
- bijzondere aandacht te schenken aan de publiekspotenties in het Duitse achterland.

Wij stellen voor dit werkprogramma vooralsnog in de wacht te zetten. Nu wij gesteld hebben dat het Cultiplex niet alleen beoogt een krachtenbundeling van accommodaties te zijn, maar ook van organisaties, zijn wij er voorstander van te bezien of het Cultuurpunt beter aan te haken is bij deze ontwikkeling. De krachtenbundeling van een aantal culturele voorzieningen voorziet in directe lijnen naar publiek, amateurkunst, professionele kunst en het onderwijs en lijkt als zodanig een interessante omgeving te bieden voor het Cultuurpunt.

Subsidiekader

Hoewel op het eerste gezicht niet het meest tot de verbeelding sprekende onderdeel van Cultuur Manifest!, is dit werkprogramma in onze ogen toch van belang. Dit werkprogramma moet er in voorzien dat de relatie tussen gemeente en culturele veld aanzienlijk transparanter wordt vormgegeven. Dit programma is noodzakelijk om de aansturing adequaat vorm en inhoud te kunnen geven.

Het werkprogramma bestaat uit twee belangrijke componenten:

- de inrichting van het subsidiegebouw, op basis van het onderscheid van basisvoorzieningen (de grote instellingen), meerjarenvoorzieningen (kleinere initiatieven zoals festivals) en incidentele voorzieningen (projectsubsidies);
- de systematiek van budgetsubsidieëring, in de vorm van een formele aanvulling op de algemene subsidie verordening en de uitwerking daarvan in concrete overeenkomsten en budget-prestatieafspraken met de basisvoorzieningen.

Tot zover volgen wij Cultuur Manifest! Wij voegen daar het volgende aan toe. Wij willen komen met een integraal voorstel voor een herziening van het subsidiekader waarin meegenomen wordt het onderwerp budgetsubsidieëring. Wij willen dat doen op het moment dat wij beschikken over de resultaten van het onderzoek dat de rekenkamer momenteel verricht naar de wijze en effectiviteit van de huidige subsidieverstrekking. Wij verwachten de uitkomsten hiervan rond de zomerperiode. Dit betekent dat wij aansluitend hieraan willen komen met een nota Herziening Subsidiekader en Budgetsubsidieëring Culturele Veld.

Vooruitlopend hierop willen wij nu al komen tot een Cultuurfonds Venlo. Hierin worden de middelen van de huidige post incidentele kunstactiviteiten ondergebracht. Ook staat ons voor ogen een substantiële uitbreiding van dit fonds. Omdat wij belang hechten aan nieuwe projecten en initiatieven in de cultuursector stellen wij voor om de middelen van dit fonds in de komende periode substantieel te verruimen. Voor 2005 en 2006 willen wij dit realiseren door 2% korting op de loonprijscompensatie door te voeren. Gelet op de vele aanvragen voor het jaar 2004 hebben wij nu besloten om extra middelen beschikbaar te stellen ad € 67.428,-. Ook hebben wij besloten om ten behoeve van de jongerencultuur aan Perron'55 € 40.000,- beschikbaar te stellen als investeringsbijdrage voor apparatuur.

Bij de uitwerking van het voorstel voor het Cultuurfonds Venlo zal in ieder geval aandacht worden geschonken aan:

- heldere bestedingscriteria op basis van Cultuur Manifest!

- een en ander te formaliseren in een verordening.

Ook hier verwachten wij door een aansluiting aan het Actieplan Cultuurbereik dat een vermeerdering van de middelen mogelijk moet zijn.

Financieel kader

Graag hadden wij gezien dat wij op de gemeentebegroting extra middelen voor het nieuwe cultuurbeleid vrij konden maken. Tegen de achtergrond van de omvangrijke ombuigingsoperatie waar wij voor staan, zien wij daartoe echter geen mogelijkheden. Dit betekent dat wij binnen de bestaande middelen budget hebben moeten vrij spelen voor het nieuwe cultuurbeleid.

Met de middelen die beschikbaar komen in het nieuwe Cultuurfonds kan gematched worden met provinciaal geld. In het bijzonder gaat het hierbij om de provinciale middelen van het Actieplan Cultuurbereik.

Voorts merken wij op dat in het bijzonder het werkprogramma Culturele Dimensies Maasboulevard zich prima leent voor sponsoring.

Samenvatting.

Als wij het vorenstaande in prioritering en in financiële ondersteuning willen samenvatten komt het neer op het volgende schema.

	Activiteiten	Start	Middelen	Eind
1.	Haalbaarheidsonderzoek Cultiplex	1 ^e kwart. 2004	€ 50.000,-; € 708.000,- nog te voteren € 1 mil.	
2.	Culturele Dimensies Maasboulevard	1 ^e kwart. 2004	€ 50.000,-	2007
3.	Herpositionering Museum Van Bommel-Van Dam	1 ^e kwart. 2004		
4.	Herpositionering kunstzinnige vorming	2 ^e kwart 2004	p.m.	Juni 2006
5.	Cultuurpunt Venlo	Uitstellen		
6.	Subsidiekader	1 ^e kwart.2005		
7.	Cultuurfonds 7	1 ^e kwart.2005	€ 67.428,- (incid. 2004) € 32.654 ,- (struct.) p.m. 2% korting 2005/06	3 ^e kwart.2005
8.	Jongerencultuur (Perron'55)	1 ^e kwart.2004	€ 40.000,-	2 ^e kwart. 2004
9.	% regeling beeld. kunst	2 ^e kwart. 2004	€ 11.500,-(struct.) % reg. p.m.	
10.	Cultuureducatie	1 ^e kwart.2004	€ 40.000,- (struct.)	

Ontwerpbesluit

Samenvattend stellen wij voor:

- Cultuur Manifest! als richtinggevend beleidskader voor de periode 2004-2005 vast te stellen;
- Uitvoering te geven aan de werkprogramma's, met in achtneming van de nuances die wij in deze notitie hebben aangebracht;
- Kennis te nemen van het financiële kader dat wij in deze notitie hebben gegeven.

Raadsbesluit

GEMEENTERAAD

raadsnummer 2004 63

afdeling BLECU

steller F.J.M.H.St. Beliën

doorkiesnummer 077-359 62 57

De raad van de gemeente Venlo;

gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 13 april 2004, nummer 04-8614;

besluit

- het Cultuur Manifest! als richtinggevend beleidskader voor de periode 2004-2005 vast te stellen;
- uitvoering te geven aan de werkprogramma's met inachtneming van de nuanceringen zoals door het college in het voorstel verwoord;
- kennis te nemen van het financiële kader dat in dit voorstel staat aangegeven;
- eind 2005 een evaluatie te houden als opmaat voor eventuele aanpassingen van het cultuurbeleid voor de periode vanaf 2006.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 2 juni 2004.

De griffier

De voorzitter